

לפני 25 שנה

שנתיים, והישוב היה מכריו על שבת-מחאה נגד הטוול. זה כדוק אותו מקרה — אלא שהפעם באו הערבים במקום היהודים, והיהודים במקום הכריטיים.

השבוע לפני 25 שנה הכי, "העולם הזה" ראיין מיוחד עם ד"ר מאכס מרכזה, סכסולוג ופסיכולוג, שדבריו התמקדו במשבר המני העובר על הנוער הישראלי. בין השאר קבע ד"ר מרכזה: "הנוער סובל ממצוקים".

כשער הנילון: מאכס גלזר, מפקד הספינה, "ישראל", שיצאה להקיף את העולם.

השבוע לפני 25 שנה בדיוק הקדיש "העולם הזה" כתבת-שער מצולמת לספינה "ישראל", ולמפקדה מאכס גלזר, שהפליגה לבסע נעוץ של הקפת שיבעת הימים, כאשר על סיפונה שישה ימאים. מסע זה התאפשר בעזרת מערכת השבועון, כשיתוף פעולה עם מרכזי מאיר ואברהם קריניצי. תחת הכותרת "כשיתוף ישראלי: יריות לאור היום" תואר מישפסם של מוחמד חרוג' (23) ועכאם מוחמד זידאן (28), פועלים לבנונים, ממוצא פלסטיני, שהצו את הגבול לאור היום ונלכדו בידי מישמר הגבול. את הסניגוריה על שני נזכרי הגבול נמל עורף-הדיון עמירם חרל"פ (28), שסיכם את דיכוי ההגנה במילים: "נתאר לעצמנו שני עולים יהודים, בשנת 1947, כסירה ליר חוף הארץ. לידם ישב פלמ"חניק עם סטן. כהתנגשות עם מישמר החוף נהרג די פלמ"חניק המויוון, ושני היהודים מקבלים 10 שנים! לא, זה לא קרה אשילו כימי המאנרם! אז היו היהודים מקבלים שנה"

העולם הזה 822
התאריך: 23.7.53

מכתבים

מי אשם כטרור?

אני מפחד לצאת מפתח ביתי — רצחתי, זרקתי פצצה בצירות הרוסית והצ'כית. אני המגף השחור, הלבן והשקוף. אני חבר המתחרת, זרקתי פצצה במישור-החינוך, שרפתי מוניות, הצתי אטלזים... להתראות בבתיים...

יעקב אחימאיר, שיכון העיתונאים, ר"ג

משפט שמחון

קראתי את הרשימה בנוגע למישפט ה"רס"ר שימחון, ועלי לציין בברכה ובקורת רוח את הצורה הנאה שבה נמסרו הדברים לקהל, הן הנקודת-ראות הוהוון והן מנקר דת-ראות הצורה.

אשר לויצקי, עו"ד, ירושלים

אנשים

- את נסיותיו הבלשניות הפגין ישראל גלילי במועצת הקיבוץ המאוחד שנערכה בקיבוץ אלונים, שעה שאמר: "אנו חות"רים כי יחדלו לנהגם גיהנומים ביישובי הקומנה בארץ".
- כדי להפיג את השיעמום הכללי כנסת, הציע סופר הבוקר הוותיק, גבריאל ציפרוני, הצעה מקורית: לצייד את י"ר הכנסת באקדחיים במקום בפטיש. הדבר יאפשר לו לשתק את המפריעים בסילונים, ואולי גם לעורר חברי-כנסת רדומים.
- הזהיר ח"כ חרות, יוחנן באדר: "אם תצביעו בעד חוק האנאטמיה הפא"תולוגיה, הגוול גוויות מן החברא-קדישא (ומעביר אותן לצורכי לימוד רפואי), היו"הרו שהחברא-קדישא לא תתקם בכס כש"תפילו בידיה".
- התלונן, בדיון על אותו חוק, ח"כ הפועל המזרחי אליהו משה גנחוב"סקי: "יש כאן כליכך הרבה אנשים המטיפים נגד ימיהביניים, שאפשר היה לחשוב כי הפגרים עומדים בתור לפני מישור שריהבראות ומבקשים שינתחו אותם."

היום שבה ניצחה הדת את המדינה

גבריאלי ציפוני מצייע: אקדחיים במקום

פטיש בכנסת * הפגרים עומדים בתור לנתוח

הממשלה

נקודת הרתיחה

חום כבד דיכא את הארץ. השרב הי אפריקאי החניק את הנשמה. אולם יותר מן החום איימו על המדינה השבוע ענני הסער של משבר שהזכיר, במידה רבה, את ימיהביניים.

מאות בשנים לחמו בני אירופה כדי להחליט מי ישלט על מי: המדינה על הדת, או הדת על המדינה. אוהדי האפי"פיו ושכירי הקיסר שחטו איש את רעהו בתנאה רבה, תוך שהחריבו מיספר בלתי מבוטל של ארצות, עד שנפלה ההכרעה: המדינה ניצחה את הדת. השילטון החילוני את השילטון הקדוש. המיפנה הגדול הוליד את החירות החדישה, את הרנסאנס.

פורקן נגד מי? במדינת ישראל עדיין לא נפלה הכרעה זו. הצינונת היתה מדינית למחצה, דתית-למחצה. הפשרה הגדולה, שי נוצרה עוד בימיו של הרצל, עברה בירושה למדינה. התוצאה: המדינה לא קיבלה שום חוקתיסוד, כי חוקה כזו היתה צריכה להכריע לכאן או לכאן.

השבוע התלקחה מילחמה לאורך כל הדת חזית. גידול החזירים וביטול הזרם הדתי בחינוך, גיוס הבנות, חילול השבת וחצי-תריסר בעיות אחרות, העמיסו מעמסה כבדה מדי על המצפון הדתי האדוק. הי מצפון ביקש פורקן.

פורקן נגד מי? מי הפר את דבר אלוהים? הממשלה. מי יושב בממשלה? המזרחי והפועל המזרחי. כך נפתחה חזית מישנה: בין הדתיים הצרופים, שיכלו להשתמש במלוא נישקם, לבין הדתיים המתונים, שנתפסו ללא תחמושת.

מצב המזרחי והפועל המזרחי היה נואש. בליים הסכימו בהחלט עם הממשלה, והיו בטוחים כי החוק החדש לגיוס הבנות צודק ורצוי. מישקי הפועל המזרחי ברחבי הארץ זעקו לידים עובדות, ושמחו על החוק שאילץ את הבנות הדתיות לעבוד בהם. אולם גם שחצי סיעות אלה לא יכלו לעמוד נגד הרבנות הראשית, שפסלה את החוק. הלחץ עליהם גבר מיום ליום. קשה היה להם להחליט לוותר על המקומות בממשלה, ודווקא בגלל נקודה שבה הזוהו עם הממשלה. אולם קשה היה עוד יותר להיראות בעיני המוני הדתיים כבוגדים. העושים מלאכת השם רמיה.

היום המתאים. בירושלים שררה אוויר רה של כמעט-ערב-מילחמת-אזרחים. הי טורר הדתי וההפגנות ההמוניות (ראה: הפגנות) הטביעו את חותמם על הי העיר. היה זה מתאים מאד שמלחמה זו נערכה דווקא בשבוע שבו חל תישעה-באב — היום שבו חרבה ירושלים אחרי מילחמת-אחים קטלנית בין הדתיים לבין האנטי-דתיים.

כמעט ריק מאדם. במיזנון ישבו ח"כי כל המיפלגות בצוותא, לגמו מיץ-לימון והחי ליפו הירחורים נוגים על חוסר-התכלית שבישיבה במוסד ריבוני זה, שכוח-ההכרעה שלו פוחת והולך.

לפתע מילא רעש מזור את החלל. הוא דמה מאוד ליילת חתולים. הח"כים אצו אל החלונות הגדולים, הלו מצפים בקורת רוח למחזה שיפיג את השיעמום.

גורף מר מלמורת. לפני בניין הכנסת עמדו כ-300 נשים מן השכונות הדתיות, חבושות מיטפחות-ראש, כמעט כולן בגיל-העמידה. המחלומות הראשונות ניתכו על דלת הכנסת ועל חלונות המיזנון. גיפים מיטרתיים הוזעקו בבבלה, עשרות שוטרים קפצו מהם והסתערו על הנשים. אולם הנשים לא היו מוגות-לב. המטרה העליונה — להציל את בנותיהן מזנות ומגורל מר ממות — חינקה את גופתייהם המדול"לדים. שוב ושוב נפרצו המחסומים, שוב ושוב פרצה אשה בודדה את שרשרת הי שוטרים המיוועים והמגדפים, שנהגו כי איפוק רב.

ההשפריץ או לא להשפריץ? במ-קום הישועה באה מכונית-כיבוי אדומה וגדולה. היא תפסה עמדה בחזית בניין הי כנסת. כמה כבאים השחילו צינורות-כיבוי ארוכים, הרכיבו זרנוקים מאיימים, והיכו לפקודה.

הכנסת שכנה באותם ימים בבית פרומין, ברחוב המלך גיורג, מול בית הקפה טעמון.

הפגנות

מים נגד דת

שיעמום עמוק אפף את הכנסת. החום המחניק ירד על אולם-הישיבות, שהיה

מים נגד נשים

הפגנה סוערת של נשים דתיות נערכה מול הבניין הישן של הכנסת, במרכז ירושלים. היא פוזה על-ידי המישורה תוך שימוש בסילוניימים. אולם הנשים-עמדו בגבורה מול המחץ הרטוב. תמונות אלה צולמו על-ידי צלם העולם הזה, דויד רובינגר, שמכונתו הוצתה והוא עצמו הוכה קשות על-ידי קנאים דתיים.